

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 4

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 1454 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-aprelda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalendarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Organizational Behavior and Leadership.....	12
Ibrokhim Gulomov	
Baliqchilikda klasterlarni tashkil etishning nazariy asoslari.....	20
Olim Murtazayev, Muysin Olim Bekmurotovich	
Оценка состояния привлечения инвестиций в сферу туризма Узбекистана и механизмы управления	26
Арзиматов Бобирмирзо Зокирджон угли	
Biologik aktivlar buxgalteriya hisobni milliy va xalqaro standartlarga muvofiq takomillashtirish masalalari ...	29
Axmadaliyeva Zebo Abduxalimovna	
Aholi yashash joylarida yong'in risklarini bartaraf etish xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari.....	34
Aziz Zikriyov	
O'zbekistonda ilmiy darajali kadrlar tayyorlash tizimi boshqaruvining tashkiliy tuzilmasi va vazifalari.....	42
Beknaeva Shaxnoza Vladimirovna	
Mintaqaviy turizmning iqtisodiyot rivojlanishiga ta'siri (O'zbekiston turistik xizmatlar bozori misolida).....	47
D. B. O'roqova	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ko'paytirishning asosiy yo'llari.....	52
Ibrohimov Boburmirzo Baxtiyor o'g'li, Sayfiddinov Sarvarbek Anvarbek o'g'li	
Sanoat korxonalarining aksiyalar bozoridagi faoliyati tahlili: muammolar va yechimlar	57
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
Qurilishda modernizatsiya va diversifikatsiya qilish asosida yangi ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish	65
Islamov Ozodjon	
Sanoat korxonalarini innovatsion salohiyatini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari.....	69
J. K. Boymurodov	
Mamlakatda yashil iqtisodiyotni rivojlantirish yo'nalishlari	74
Kadixodjayeva Nilufar Raxmatullayevna	
BlokchEYn texnologiyalari yordamida raqamli iqtisodiyotni o'zgartirish	79
Karabayev Rustam Zafarovich, Saitkamolov Muxammadxo'ja Sobirxo'ja o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida zamonaviy mehnat bozorining rivojlanishi	86
Layli Mirzayeva	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirishda investitsion resurslardan samarali foydalanish mexanizmlari.....	90
Luiza Komilovna Xaydarova	
Umumta'lim muassasalari sonining ekonometrik tahlilini pedagogik metodlar yordamida amalga oshirish...	95
Ravshanova Muhayyo Maxmanazarovna	
O'zbekiston tarixiy shaharlarida turistik faoliyati shakllanishi va ularni boshqarishning nazariy asoslari.....	100
Meliqulov G'ayrat Abdug'afrovich	
Iqtisodiy rivojlanish va ilmiy tadqiqot rivojlanishining havo ifloslanish darajasiga ta'siri	107
Murodullayev Kamoliddin Sherzod o'g'li, Sadibekova Bibisora Djapparovna, Turdiqulov Farrux Ravshanjon o'g'li	
Hududlarni rivojlantirish va "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishning ekologik muammolari.....	112
Maxkamov Saidafzal Saidkamol o'g'li, Yigitaliyeva Dilnavo Mansurjon qizi	
Ekoturizm obyektining tasniflanishi va alohida xususiyatlari	118
Qodirov Azizjon Anvarovich	
Mamlakatimiz oliy ta'lim tizimida sifat menejmentidan foydalanishning konseptual asoslari	123
Saidqulova Furuza Farmonovna	
Bo'lajak iqtisodchilarning kasbiy kompetensiyalari.....	127
Shukurova Marifat Xodjiakbar qizi	
Ta'limning bosqichlari va ularning inson kapitalini shakllantirishdagi ahamiyati	131
To'rayeva Hurriyat To'yqulovna	
Hududlarda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish dasturini amalga oshirishda marketingni rivojlantirish yo'llari.....	138
Xamidov O. X., Tojiyeva A. F.	
Investitsiyalar marketingining strategik aspektlari.....	145
Xodjamberdiyeva Dilnoza Bahtiyorovna	
Xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion muhit jozibadorligini oshirishga nazariy qarashlar	151
A. Bektemirov, A. A. Abdurahmonov	
Qishloq xo'jaligi raqobatbardoshligini oshirishning ilg'or xorij tajribasi.....	156
Abdulloyev Asiddin Junaydullayevich, Ochilov Narzullo Fayzulloyevich	
Sanoat ishlab chiqarish tizimining investitsion xususiyatlari	161
Yodgorova Xalima To'liqinovna	
Turizm sohasi uchun yuqori malakali kadrlarni tayyorlashda davlat va xususiy sherikchilikning o'zaro bog'liqligi tahlili.....	167
Raxmatov Adxam Itolmasovich	

Mamlakatimizda turizm tashkilotlari faoliyatini qoʻllab-quvvatlash maqsadida marketing instrumentlari orqali samarali tizim yaratish.....	171
Suyunova Kamilla Baxromovna	
Qishloq xoʻjaligida agrokimyo xizmatlar koʻrsatishning iqtisodiy samaradorligini oshirish yoʻllari.....	175
Tabayev Azamat Zaripbayevich	
Yashil iqtisodiyotga investitsiyalarni jalb qilishni faollashtirish muammolari.....	180
Xomitov K. Z., Masharipova S. R.	
Considerations on the Problem of Illegal Migration and Human Trafficking.....	185
Azamatova Gulmira Bayirbekovna, Otarbayeva Guljan Kobeyevna	
Sustainable Development and Environmental Economics in Uzbekistan: A Focus on Carbon Pricing and Renewable Energy.....	188
Muhammadiyev Poʻlatjon Ilhomjon oʻgʻli, Uzganbayeva Dilnoza Toxtasinovna	
The use of Digital Technologies in the Provision Of Utilities to the Population.....	194
Mamanazarov Oybek Shomurodovich, Inoyatova Durdona Shoxaydarovna, Alijonov Jamshid Alijon oʻgʻli	
The Current State of the Digital Economy in the Agrarian Sphere: Problems and Solutions.....	198
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Behavioral Theory of the Firm.....	203
Egamberdieva Oydin Abror qizi	
The Role of Information Technologies in Increasing the Capitalization of Commercial Banks.....	209
Egamova Makhfurat Esanovna	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан.....	213
Абдуллоев Фуркат Олимджонович	
Совершенствование методологии экспертизы инвестиционных проектов.....	218
Бекимбетова Гулнора Маратовна	
Методические подходы к формированию механизмов стратегического управления развитием химической отрасли.....	225
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Меры по снижению доли теневой экономики в стране.....	230
Махмудова Юлдузхон Бахромжон қизи, Сафаров Гийёсиддин Абдуллаевич ўғли	
Формирование национальной инновационной системы – одна из приоритетных задач повышения конкурентоспособности Республики Узбекистан.....	234
Н. М. Махмудов, А. А. Алиев, З. А. Мирзоев	
Мониторинг и анализ современного состояния и развития промышленности в Узбекистане.....	239
Назарова Раъно Рустамовна, Исмоилова Малика Дилшодовна	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов.....	245
Раупов Жамшид Рашидович	
Роль применения ключевых показателей эффективности труда на предприятиях.....	251
Рахматуллаева Шахноза Хамидовна	
Влияние цифровой трансформации на инвестиционную привлекательность Узбекистана.....	257
Саиткамолов Мухаммадхожа Сабирходжа угли, Маркабаева Жансая Айбек кызы	
Организация и координация методической помощи при управлении педагогическими кадрами.....	263
Хакимова Майя Юрьевна	
Интеграция узбекистана в мировое экономическое содружество путем унификации бухгалтерского учета на основе МСФО.....	268
Зарипова Саёҳат Зафаровна	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	273
Abduqodirova Ozoda Anvarjon qizi	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga ajratilgan kreditlarning joriy tahlili.....	278
Abdusalomov Jaxongir Oʻktam oʻgʻli	
Globalshuv sharoitida mamlakatimizda sugʻurta bozorini raqamlashtirishning ahamiyati.....	284
Anvarova Z.	
The Role of Parents and Teachers in Promoting a Healthy Lifestyle in Children.....	288
Axtamov Djamshed Baxromovich	
A Study of the Importance of Green Economy in Uzbekistan Sustainable Economic Development and its Measurement Indicators in Relation to Environment.....	293
Ataniyazova Maksuda Baltayevna, Tairova Zarnigor Mammot qizi	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisobot tuzishning zarurligi.....	298
Avazov Ixom Ravshanovich	
Foydani soliqqa tortish obyekti sifatidagi iqtisodiy tarkibi.....	303
Axrorov Zarif Oripovich	
Surxondaryo viloyatida aholining uy-joy bilan taʼminlanganlik darajasini tahlili.....	311
Ibragimov Qobil Toʻxtamishovich	
Review of Methodological Approaches to Enterprises Financial Condition Analysis.....	316
Ismailova Maxbuba Mirxalilovna	
Innovatsion rivojlanish sharoitida xizmat koʻrsatish sohasini tasniflanishining nazariy va ilmiy asoslari.....	321
Masharipova Manzura Alimbayevna	
Korxonalarda benchmarking strategiyalarini qoʻllashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari.....	327
Narziyeva Dilafiruz Muxtorovna	

Davlat budjetining soliqsiz daromadlari shakllanishini takomillashtirish yo'llari.....	332
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Mamlakatimizda sanoat ishlab chiqarishi korxonalarining rivojlanish holati tahlili.....	336
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
Moliyaviy natijalar to'g'risidagi hisobotni moliyaviy hisobotning xalqaro standartlar talablari asosida tuzish.	341
Pardayeva Zulfizar Alimovna	
Raqamlashtirish sharoitida qo'shma korxonasi faoliyatining tahlili.....	345
Rashidov Jamshid Xamidovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning rivojlanishida oilaviy tadbirkorlikning o'rni.....	350
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Saloxiddinov Zuxriddin Nuriddin o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmat ko'rsatishning ilmiy asoslari.....	354
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida telekommunikatsiya sohasini rivojlantirish ilmiy asoslari.....	358
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarni joriy etishning huquqiy masalalari.....	362
Turg'unov Saloxiddin Jamol o'g'li, Mirzayeva Mohidil Vohidovna	
Zamonaviy sharoitlarda korxonalarining moliyaviy baqarorligini yaxshilash masalalari	368
Usmanova Guljahon Ulug'bek qizi	
Franshizalarni jalb qilishda davlat boshqaruvi tizimida marketing tadqiqotlarining ahamiyati	373
Xodjayev Anvar Rasulovich	
Transport Decarbonization Strategy.....	379
Yarashova Vasila Kamalovna, Muradov Bekzod Xidirnazar ugli	
Temir yo'l transportida ishlab chiqarish faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirish	384
Yermatova Dilnoza Axmadjonovna	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	389
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	
Issiqlik ta'minoti xizmatlarini ko'rsatish samaradorligi va sifatini baholash ko'rsatkichlari tizimi.....	392
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
Issiqlik ta'minoti xizmatlari sifatiga ta'sir etuvchi omillar va ularni baholash	396
Abdulaziz Abdumo'minovich Matro'ziyev	
Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga soliq solishni takomillashtirish.....	401
Abdullayev Zafarjon Alijonovich, Zaydullayev Abduhabib Boliqul o'g'li	
Sug'urta tashkilotlarida hisob siyosatini ishlab chiqishning ahamiyati.....	406
Abduraimova Maftunaxon Axmatovna	
Bank risklarini boshqarishning xalqaro tajribalari.....	411
Abdurasulov Jaxongir Abduvaliyevich	
Tadbirkorlik subyektlari ijtimoiy ma'sulligini ta'minlash mexanizmining amal qilish darajasi.....	418
Bayisbayev Javlon Nurlanovich	
Qishloq aholisining qishloq xo'jaligida bilim va innovatsiyalarni o'zlashtirishiga ta'sir etuvchi omillarni iqtisodiy baholash (Samarqand viloyati misolida).....	423
Bozorova Lobar Nuralevna	
Направления совершенствования инновационных стратегий в деятельности промышленных предприятий.....	429
Дониерова Зухрабону Алишер кизи	
Mol-mulk solig'ining korxonalar faoliyatiga ta'siri.....	434
Qudiyarov Kishibay Ramatullayevich	
Banklar reytingini aniqlash va barqarorligini ta'minlashning ustuvor yo'nalishlari.....	440
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida tijorat banklarining aktiv va passiv operatsiyalarini innovatsion usullar orqali boshqarishni takomillashtirish	444
Mo'minova Ma'suda Baxtiyarovna	
Auditorlik tekshiruvini dasturiy ta'minot asosida tashkil etish: muammo va yechimlar.....	449
Nazarova Kamola Sattoral qizi	
Ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning davlat tomonidan tartibga solish konsepsiyasi.....	455
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich	
O'zbekiston Respublikasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati hamda uni rivojlantirish istiqbollari	462
Nurullayeva Shaxnoza, Saydullayeva Saodat	
Tijorat banklari inson kapitali samaradorligini baholashda KPI ko'rsatkichlaridan foydalanish mexanizmlari	469
Turaeva Mastura Kurbanovna	
Сущность и особенности инвестиционно-строительного процесса	473
А. Бектемиров, Б.М.Абдувалиев	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarishning dolzarb masalalari.....	480
Saidov Hayotjon Rahmatulloevich	
Tijorat banklarida kredit operatsiyalari hisobini takomillashtirish.....	484
Sa'dullayeva Asalxon Muzaffarovna	

Ko'p tarmoqli fermer xo'jaliklarining raqobatbardoshlikni baholash usullari	487
Abdulloyev Asliddin Junaydullayevich, Teshayev Mirolim Djumayevich	
Tadbirkorlik subyektlarida soliq yukini optimallashtirish mexanizmi	492
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Davlat sektorida ichki audit tadbirlarini umumiy rejalashtirish	497
Xamidova Z. U.	
Aholi moliyaviy savodxonligini oshirish va uning ahamiyati	503
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna	
Kambag'allikni qisqartirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi	507
Xudoyberdiyev Jamshid Juraboy o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalarida buxgalteriya hisobi va ichki auditni takomillashtirish	513
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sug'urta xizmatlari	518
Shodmonova Odina G'ofur qizi	
Fuqarolar davlat pensiya ta'minoti tizimining amaldagi holati tahlili	522
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	
Aholiga bank xizmatlari ko'rsatishning ijtimoiy ahamiyati	527
Eldor Uskanov	
Innovatsion boshqaruvning ilg'or xorijiy tajribalari	532
Yusupova Jamila Karamatdinovna	
Neft-gaz korxonalarini moliyaviy-iqtisodiy faoliyati natijalari tahlili ("O'ZBEKNEFTGAZ" AJ misolida)	536
Umurzoqov Jamoliddin Sherbekovich	
Korxonalarda savdo marketing faoliyati samaradorligini baholash	543
Sobirov Azizbek Avzbekovich	
Moliyaviy firibgarliklarga qarshi kurashishda raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari	550
Gadaev Ismat Yadgarovich	
Hududlarda islom iqtisodiyoti tamoyillari asosida amalga oshirilgan investitsion loyihalar: to'siqlar va yechimlar	553
Irgasheva Gulbahor Sodiqovna	
O'zbekistonda investitsiyalardan samarali foydalanish asosida oziq-ovqat sanoati samaradorligini oshirish yo'llari	556
Kobilova Nasiba Xurramovna	
Foreign Economic Relations as a Factor of Effective Functioning of the Economy	563
Bakhodurova Sulkhiya Azizkhodjaevna, Li Marina Rudolfovna, Mukhtarova Donata Ravshanbekovna, Romashkin Roman Anatolyevich	
Modern Approaches to the Organization and Development of the Consumer Services Market	568
Musyeva Shoirra Azimovna	
Ishlab chiqarish siklini qisqartirishning iqtisodiy samaradorligi	572
Odina Nabiyevna Tuychiyeva, Nazarova Latofat Toirjon qizi	
Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing strategiyasini amalga oshirish	577
Rashidova Xadicha Tursunalievna	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida bank faoliyatini iqtisodiy-matematik modellashtirish yo'llari	583
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
Korporativ boshqaruv amaliyoti bo'yicha hisobot tuzish bo'yicha xorijiy tajriba	588
Tashmatov Rustam Xusanovich	
Iqtisodiyotda davlat ishtirokini qisqartirish va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish istiqbollari	594
Yuldashev Xusniddin Abdullayevich	
Iqtisodiyotda turizm o'rnini statistik baholash uslubi	597
Zilola Jumanova	
Финансовые риски в исламском финансировании для внедрения в Республики Узбекистан	604
Абдуллоев Фуркат Олимджонович	
Блокчейн-технология и информационная безопасность в цифровой экономике Узбекистана	609
Кадиров Алишер Исмаилович	
Цифровая платформа как инструмент трансформации бизнес-процессов	613
Раупов Жамшид Рашидович	
O'zbekistonda zamonaviy kabel va sim mahsulotlari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatiga nazar	619
Rashidova Odina Olimjon qizi	
Современные тенденции развития валютных отношений в Узбекистане	624
Камалов Камоладдин Кахрамонович	
Sug'urta sohasining O'zbekiston iqtisodiyotidagi o'rni	628
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning xorij tajribasi va undan O'zbekistonda foydalanish yo'nalishlari	632
Fayziyeva Aziza Azamat qizi	
Modeling the Stackelberg strategy in a linear model (linear city) Hotelling	637
Musayeva Shaira Azimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
Mulkning kapitallashuvi darajasini iqtisodiy jihatdan amalga oshirish samaradorligini baholash uslublari	646
Norboev Odil Abrayevich	
Tijorat banklarining kredit portfelini amaliy holati va ekonometrik tahlillari: atb "Aloqabank" misolida	651
Norov Akmal Ruzimamatovich, Norova Nozima Nabiyevna	

O'zbekistonda "yashil iqtisodiyot" muhitida kreditlash va moliyalashtirish imkoniyatlari	656
Taxir Urkinbayev	
Budjet tashkilotlarida ichki nazorat tizimini tashkil qilishning xususiyatlari.....	660
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
Chinese Commercial Banks Experience in Asset Diversification	665
Uktamova Nozima Narzulla kizi	
Sanoat taraqqiyotida ishlab chiqarish korxonalarini ustuvor rivojlantirish istiqbollari.....	669
Yadgarov Akram Akbarovich	
Анализ деятельности коммерческих банков Узбекистана по кредитованию физических лиц.....	675
Базарова Нигора Равшановна	
Mahalliy va xorijiy investitsiyalarni jalb etishning innovatsion jarayonlarga ta'sirini baholash.....	686
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida innovatsiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo'llari	691
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Tashqi mehnat migratsiyasi.....	696
O. N. Djurayev	
Raqamli iqtisodiyotda sanoat tarmog'ining davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishini baholash.....	701
Otaboyeva Dildora	
Nobank kredit tashkilotlarining moliyaviy xizmatlari sifatini oshirishning xorijiy mamlakatlar tajribasi	707
Raimov Xurshid Muxtorovich	
Tijorat banklarida moliyaviy injiniringni qo'llash istiqbollari	713
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekiston Respublikasi moliya bozorida tijorat banklari faoliyati: muammo va yechimlar	718
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboevich, Jumaev Islombek Akram o'g'li	
Agrar ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish yo'llari	725
Boltayev Nurali Shiramatovich, Beglayev Uchqun Xurramovich, Abdiev Izzat Risqiboyevich	
O'zini o'zi band qilgan shaxslardan olinadigan soliqlarni takomillashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash masalalari	733
Davranov Iskandar Jumayevich	
Iqtisodiy konsentratsiyalarni tartibga solish va nazorat qilishni takomillashtirish.....	740
Luqmanov Sharifxon A'zam o'g'li	
Role of Private and Public Kindergartens in Early Childhood Development	746
Makhmudova Munisakhon Abbas qizi	
"Yashil" enegriya quvvatlarini barpo etish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash asosi sifatida.....	751
Muminova Elnoraxon Abdukarimovna, Umarova Dilnoza Oybek qizi	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda CVP-tahlilni tashkil etishning muammoli jihatlarini	756
Qlichev Baxtiyor Pardayevich	
Korxonada likvidlik riskini minimallashtirish orqali uning moliyaviy barqarorligini saqlab qolish	761
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Развитие международных торгово-экономических связей Республики Узбекистан	768
Ким Татьяна Валерьевна, Гофуржоновна Шахрибону Бахромжон кизи	
Kapital qurilishni boshqarish samaradorligini oshirishning dolzarb masalalari	776
A. Bektemirov, M. U. Sarimsoqov	
O'zbekiston mehnat bozorida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish.....	782
Mambetjanov Qahramon Qurbandurdiyevich, Bahromov Shahzod Fazliddinovich	
Роль имиджа в улучшении инвестиционной привлекательности высших учебных заведений.....	789
Жанзаков Бекзот, Жонузоков Мирзабек	
Innovatsion kichik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash bo'yicha xorij tajribasi va uni mamlakat iqtisodiyotida qo'llash imkoniyati.....	797
Toshaliyeva Saodat Toxirovna, Eshqulova Dilorom Abduravupovna	
Перспективы развития банковского сектора в Узбекистане для иностранных туристов	804
Муминов Шахзод Низомиддинович, Каримова Азиза Махомадризовна	
Innovatsion faoliyat moliyaviy modellari va mexanizmlarini rivojlantirishning konseptual asoslari	808
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Qishloq xo'jaligi tarmoqlarini innovatsion rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribalar va ulardan respublikamizda samarali foydalanish yo'llari	816
Ishniyazov Baxrom Normamatovich	
Turistik xizmatlarining o'ziga xos xususiyatlari va marketing tadqiqotlari.....	821
Berdikulova Iroda Rayimqulovna	
Qoraqalpog'iston qishloq xo'jaligi: asosiy muammolar va rivojlanishining ustuvor yo'nalishlari	825
Yeshimbetov Uktamjon Xudaybergenovich	
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari.....	834
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	
Kriptovalyuta va blokcheyn tadqiqotlari: tendensiyalar va istiqbollar	837
Berdikulov Jurabek	
Bank risklarni monitoring qilish tizimini takomillashtirish	839
Hamroyev Sherzod Axtamovich	

O'zbekiston hududlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda ko'p qavatli "yashil" fermer xo'jaliklarini tashkil etishning ahamiyati	845
Turdimuratova Aziza Alisherovna	
Surxondaryo viloyatining mahalliy budjet daromadlarini oshirish yo'llari va uni arima modeli asosida prognozlash.....	848
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi	
Qishloq xo'jaligi tarmog'ining mamlakat iqtisodiyotidagi o'rni va undagi tarkibiy o'zgarishlarni statistik baholash.....	858
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatish korxonalarining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati	865
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
Turizm bozorini rivojlantirishda mehnat bozorining tutgan o'rni va ahamiyati	874
Berdiqulova Iroda Rayimqulovna, Berdikulov Jurabek	
Проблемы расчета определения и планирования прибыли предприятий в условиях модернизации экономики	878
Алиева С. С.	
Роль применения информационных технологий "BLOCKCHAIN" в совершенствовании системы бухгалтерского учета Республики Узбекистан.....	883
Холбеков Расул Олимович	
Sanatoriy-sog'lomlashtirish muassasasida ichki audit qanday amalga oshiriladi: usullari.....	888
Shafkarov Faxriddin Xudayberdievich	
Tashqi savdo operatsiyalarining yagona elektron axborot tizimida umidsiz qarzdorlik masalasi	894
Tashmuxe'dov Dilmirod Mirabzalovich	
Принципы формирования отчета о финансовых результатах в национальной и зарубежной практике.....	899
Эргашева Шахло Тургуновна	
Xalqaro raqamli integratsiyaning O'zbekiston an'anaviy banklarning raqobat muhitiga ta'siri.....	909
Abdujabbarov Abdurasul Abdurashid o'g'li	
O'zbekistonda turizm sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish: muammolar va strategiyalar....	917
Eshmurodov Rustam Sayfiddin o'g'li	
Yoshlar turizmini rivojlantirishda ommaviy va alternativ turizmning o'rni hamda volontyorlikning xususiyatlari.....	920
Allayor Norboyev Ismoilovich	
Parrandachilik statistikasi ko'rsatkichlar tizimini shakllantirishning nazariy asoslari.....	924
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Iqtisodiyotda kambag'allik darajasini qisqartirishda moliya bozori instrumentlaridan foydalanish imkoniyatlari.....	929
Shaxnoza Qobilova	
Sohibqiron Amir Temur va Adam Smitning soliqlarga bo'lgan qarashlarining xususiyatlari to'g'risidagi fikrlar	934
Alimov Ilxomjon Ikromovich	
O'zbekiston Respublikasida zamonaviy bank xizmatlarinin rivojlantirish istiqbollari (O'ZMILLIYBANK AJ misolida).....	940
Kadirov Laziz	
Milliy barqaror rivojlanish sohasidagi maqsad va vazifalarni amalga oshirishda iqtisodiy indikatorlar tahlili .	943
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
The Role of Artificial Intelligence in Digital Transformation	947
Raimjonova Madina Asrarovna	
Tadbirkorlikda innovatsion faoliyatni moliyalashtirish masalalari	951
Otaxanov Sardorbek Maxammadali o'g'li	
Tadbirkorlik faoliyati samarasini oshirishda iqtisodiyotni rivojlantirishning strategik yo'nalishlari	954
I. M. Kamoliddinov, Sodiqov Maqsudjon Abdulimovich	
Tadbirkorlik subyektlarini soliq mexanizmi orqali rivojlantirish masalalari	957
Akbarov Akramjon Ibroximjonovich	
Yashil investitsiya samaradorligini oshirish masalalari.....	961
Ibrohimov Muhammadjon Abdullajanovich	
Yengil sanoat korxonalarini rivojlantirish va eksport imkoniyatlarini oshirish yo'llari	964
K. M. Umarkulov	
"Yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishda tadbirkorlik faoliyati va uning hissasini oshirish masalalari	968
G. T. Mamajanova	
Kichik biznes faoliyatini qo'llab-quvvatlashda mahalliy boshqaruv bilan mushtarak jihatlarining o'ziga xos xususiyatlari	972
Ubaydullayev Akmal Tulkinboyevich	
Aholini ijtimoiy qo'llab-quvvatlashning tashkiliy-huquqiy asoslarini takomillashtirish masalalari.....	978
Tursunov Abdulla Qoraboshevich	
Институциональные концепции устойчивого развития в рамках стратегического управления экономикой региона.....	982
Сейтова Лейла Пулатовна	

Hududlarda turistik destinatsiyalarni majmuaviy rivojlantirishda raqobatbardoshlik strategiyasini takomillashtirish istiqbollari	990
Mirzayev Abdullajon Topilovich	
Современное состояние развитие системы железнодорожного транспорта	994
Саримсакова Малохат Хикматуллаевна	
Relevance of Benchmarking in Industrial Enterprises	997
Uktamjonova Zulayxo Anvarjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida davlat xususiy sheriklik asosida byudjetdan ajratilayotgan mablag'larning holati tahlili.....	1002
Xalilova Sh. G'.	
Направления обеспечения конкурентоспособности во внешнеэкономических связях.....	1005
Ахмедов Икром Акрамович	
O'zbekistonda natijaga yo'naltirilgan budjetlashtirish mexanizmini rivojlantirish.....	1019
Primova Nigora Ikrom qizi	
Kichik biznes korxonalarida B2B bozorini tizimli tashkil etishning uslubiy jihatlari.....	1026
Zakirova Gulnoza Qudratovna	
Current Trends in Agrotourism in Uzbekistan: Demand, Needs, and Motives of Agritourists	1030
Iroda Abdieva Gayrat kizi	
Современное состояние достойного труда специалистов транспорта в условиях цифровизации.....	1035
Абдуллаева Нигора Шамсиддиновна	
Обоснование методов оценки совершенствования конкурентоспособности предприятий легкой промышленности	1039
Тухтасинова Мухайё Мирзасултоновна	
Проблемные аспекты трансформации финансовой отчетности бизнеса юридических лиц	1045
Шин Инесса Олеговна	
Cross-Cultural Management is a Separate Field of Science and Discipline.....	1051
Umarova Zulaykho, Rakhmanova Zilola	
Tadbirkorlik subyektlarida xalqaro sifat standartlarini joriy etish tahlili.....	1054
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
O'zbekiston iqtisodiyotida kichik biznesning o'rni	1058
Jo'rayev Ilhomjon Kamolidinovich	
Iqtisodiy inqiroz davrida kredit xizmatlari bozorini davlat tomonidan tartibga solishning xorijiy modellari....	1062
Kurbonov Rustam Radjabovich	
Raqamli transformatsiya konsepsiyalari va uning ahamiyati.....	1067
Abdurahmonov Abdumalik Abdurashidovich	
O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarini davlat-xususiy sheriklik asosida moliyalashtirishning istiqbollari.....	1074
Xalilova Shoxsanam G'ayrat qizi	
"EIZ" hududida soliq va bojxona rejimlari uchun imtiyozlarni tahlil qilish	1079
Xusanov Durbek Nishonovich, Djurayeva Iroda Bahrom qizi	
Mamlakatimizda qishloq xo'jaligini lizing asosida moliyalashtirish istiqbollari.....	1083
Aliqulov Mehmonali Salahiddin o'g'li	
Iqtisodiyotni rivojlantirishda sun'iy texnologiyalarning o'rni	1088
Xonova Nodira Fazliddinovna	
O'zbekistonning investitsiya muhiti jozibadorligini oshirish yo'llari.....	1093
Sotimov Yunusbek Turg'unboy o'g'li	
"Yashil" sanoat siyosatini yuritish zaruriyati: bozor nuqsonlaridan milliy xavfsizlikkacha.....	1198
Muqimov Sherali Axmadali o'g'li	
O'zbekiston to'qimachilik sanoatining hozirgi holati tahlili va rivojlantirish istiqbollari.....	1103
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
Improving the Methodology of Econometric Analysis of the Efficiency of Financial Activity of Agricultural Agroclusters of Uzbekistan.....	1108
Ochilov Ilhom Sayitkulovich	
O'zbekistonda "Yashil" iqtisodiyotga o'tish va "Uglerod neytralligiga erishish" strategiyalarining ahamiyati	1116
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Qulliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamataliyev G'ayrat Chori o'g'li, Bazarov Shodi Abdurahmonovich	
Oziq-ovqat mahsulotlari brend qiymatini oshirishda marketing strategiyalari.....	1123
Xodjiyev Ibroxim Ikramovich	
Актуальные вопросы укрепления доверия населения к банковской системы Республики Узбекистан	1129
Рузибоева Нилуфар Тулкин кизи	
Hududlarda ijtimoiy-iqtisodiy nomutanosiblikni kamaytirish uchun mintaqaviy siyosat vositalarining xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	1135
Normurodov Alibek Anvar o'g'li	
Mintaqa korxonalarining rivojlanish potensialini shakllantirishda innovatsion marketingning o'rni va mohiyati.....	1142
Axmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda turizm sohasini rivojlantirishning ijtimoiy-iqtisodiy jihatlari tokomillashtirish yo'llari.....	1146
Samandarova Dilfuza Mansurovna	

Raqamli iqtisodiyot sharoitida ishsizlikning iqtisodiy oqibatlarini mavjud muammolar va yechimlar.....	1153
Fatilloev Farrux Farhod o'g'li	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligi tarmog'iga ta'sir qiluvchi ko'rsatkichlarning iqtisodiy-statistik tahlili.....	1158
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
Banklar tomonidan muammoli kreditlar bilan ishlash samaradorligini oshirish yo'llari ("Agrobank" ATB misolida).....	1167
Yusufov Xurshidjon Sharifovich	
Namangan viloyatida don va don mahsulotlari narxini shakllanishining bozor tadqiqoti.....	1172
Bahridinov Jahongirbek Ravshanjon o'g'li	
O'zbekiston Respublikasi va xorijda tog' turizmini rivojlantirish omillarini qiyosiy baholash.....	1177
Mavlanov G'olibjon Muhammad o'g'li	
Improving The Effective Use Of Local Taxes And Levies In Tashkent City.....	1182
Shahzad Zokhidov	
Совершенствование методологии механизмов налогообложения ресурсного налога.....	1186
Мухиддинов Талат Шайдулло угли	
Tadbirkorlik faoliyatida investitsiya muhitining xususiyatlari va chet el kapitalining jozibadorligi.....	1189
I. M. Kamoliddinov, To'khtasinov Boburbek Yusufjon o'g'li	
Kichik biznes tarmoqlariga investitsiyalarni jalb etish xususiyatlari.....	1194
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Inson resurslarini boshqarish tizimini takomillashtirish orqali iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirish.....	1199
Xodjamov Asliddin O'ktam o'g'li	
Organik qishloq xo'jaligiga o'tishning rivojlanayotgan mamlakatlardagi iqtisodiy va ekologik afzalliklari.....	1203
Ahrorov Farhod Baxriddinovich	
Korxonalarda uzumchilik mahsulotlarni ishlab chiqarishda strategik boshqarishda mintaqaviy klaster modellashtirishdan foydalanish.....	1208
Muhitdinov Asror Akobirovich	
Qashqadaryo viloyatida ishsizlik darajasini istiqbolda kamaytirish ssenariylari.....	1213
Djumayev Zayniddin Axmedovich, Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li	
Kam ta'minlangan oilalarda tadbirkorlik faoliyatini o'ziga xos yo'llari va imkoniyatlari.....	1219
Tursunov Nozimjon Nosirovich	
Korxonalar samaradorligini oshirishda soliqlar va soliq siyosatining ahamiyati.....	1223
Saida Yuldasheva	
The Contribution of Ecotourism in Developing Gdp in Uzbekistan.....	1227
Saidova Dildora Nurmatovna, Umarov Husanboy Bahromjon o'g'li, Xolyigitov Umidjon Alijon o'g'li	
Mehmonxonalar faoliyatini moliyalashtirish imkoniyatlarini oshirishda turizmning o'rni.....	1231
Abduraxmanova Ziyoda Abdullayevna	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining barqarorlik reytingini joriy etilishi va undagi asosiy o'zgarishlar tahlili.....	1237
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
Tog' va tog'oldi hududlari qishloq xo'jaligini ixtisoslashtirish va rivojlantirish yo'llari.....	1245
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
Правовые основы маркетинговых стратегий акционерных обществ в Республике Узбекистан.....	1250
Эркинов Шахзод Баходир угли	
O'zbekiston Respublikasida tadbirkorlik subyektlarining yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish hisobiga budget daromadlari barqarorligini baholash amaliyoti.....	1254
Ikramov Ravshan Amanbayevich	
Uzum-vinochilik mahsulotlari bozorida eksportni diversifikatsiyalash strategiyalaridan foydalanish.....	1261
Azadova Bonuposhsha Alisher qizi	
Tijorat banklarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashning nazariy asoslari.....	1266
Sadikov Iskandar Gayratovich	
Milliy soliq to'lovchilar faoliyatini rag'batlantirishda ikki yoqlama soliqqa tortishni bartaraf etish mexanizmlarini takomillashtirish masalalari.....	1272
Rajapov Shuxrat Zaripbaevich	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari.....	1277
Qorriyeva Shahnoza Safarboyevna	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyaviy qo'llab-quvvatlashning o'ziga xos xususiyatlari.....	1281
Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna	
Xizmat ko'rsatish sohasini raqamlashtirishning ahamiyati va zaruriyati.....	1284
Mirzayev Qulmamat Janzakovich, Djurakulov Shoxrux Baxtiyorovich	
Yog'-moy korxonalarining xom ashyo ta'minotini amalga oshirishning zamonaviy konsepsiyalari.....	1289
Jo'rayeva Nodiraxon Qurbonovna	
O'zbekistonda mulkdorlar sinfini shakllantirishning ilmiy-metodologik yo'nalishlari va rivojlanish bosqichlari.....	1294
Berkinov Bazarbay Berkinovich	
O'zbekiston sug'urta bozorini rivojlanishi istiqbollari ta'minlash omillari.....	1300
X. I. Boyev	

Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxonalar innovatsion faoliyatini boshqarishda jahon tajribasi.....	1305
Saipova Dilnoza Shuxratovna	
Mintaqa sanoatini innovatsion rivojlantirish indikatorlarining iyerarxiyasi.....	1310
Muhammadiyev Sardorbek Shokir o'g'li	
Korxonalarda moliyaviy qarorlarni qabul qilishning muhimligi.....	1315
Allayarov Shamsiddin Amanullaevich, Yoqubov Madaminbek Abdurahim o'g'li	
Mehmonxonalarda boshqaruv tizimi va uni takomillashtirish.....	1320
Qalandarova Gulnoza, Botirova Zumrad	
O'zbekistonda maktab va maktabgacha talim tizimini moliyashtirishni takomillashtirish.....	1324
Boltaboyev Murodbek Aybekovich	
Mehnat resurslarini samarali boshqarishda jahon tajribasi.....	1329
Xonnazarova Dilobar Qutbiddin qizi, Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Kichik biznesni rivojlantirishni moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash.....	1333
Annaklichev Saxi Saparmuxamedovich	
O'zbekiston Respublikasida "Iqtisodiy erkinlik indeksi" ning davlat aralashuvi darajasi yo'nalishida yuqori natija qayd eta olish imkoniyatlari va buning oqibatlari	1337
Qoraboyev Bobur Umarovich, Abdiyev Mansur Musurmonovich, Ravshanov Shaxriyor Shuhratovich, Mamataliyev G'ayrat Chori o'g'li	
Improving the Participation of Joint-Stock Companies in the Capital Market.....	1343
Muminov Shohjahon Suyun ugli	
Mamlakatimizda atrof-muhitni himoyalashga ixtisoslashgan ijtimoiy tadbirkorlik faoliyatini moliyaviy qo'llab-quvvatlash hamda rag'batlantirish shakllari.....	1347
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li	
Mahalliy farmatsevtika mahsulotlari bozori va iste'molchilar xulq-atvorini o'rganish xususiyatlari.....	1353
Bobojonov Baxrombek Ruzimovich	
Soliq va buxgalteriya hisobini yuritishda asosiy vositalar hisobining dolzarb masalalari	1359
Arifxanova Xabiba Shuxratovna	
Institutsional islohotlar sharoitida mamlakatni moliyaviy-iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash masalalari.....	1365
Mamatov Axmetjon Atajanovich, Ermo'minov Iskandar Ziyodillayevich	
Mehmonxonalarda xizmat sifatini oshirishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning istiqbollari.....	1370
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
Resurslar yetishmaydigan hududning investitsion jozibadorligini shakllantirishning uslubiy asoslari.....	1375
Akbarov Bekmurod Miryakubovich	
Jahon moliyaviy arxitekturasi va xalqaro moliya tizimini isloh qilish yo'nalishlari.....	1381
Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna, Karimov G'ayratjon Toxir o'g'li	
"O'zneftgaz" AK tizimidagi korxonalarda joriy aktivlarning sof foyda hajmi va uning o'zgarishiga ta'sirini perespektiv tahlili.....	1386
Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Oliy ta'lim tizimi boshqaruvini samaradorligini baholashda sifat menejmenti va uning konseptual asoslari.....	1392
Teshayev Hotamjon Ixtiyor o'g'li, Boltayeva Mohichehra Sharipovna	
"Xufiyona iqtisodiyot" ning jamiyatga ta'siri	1397
Mirzayev Zarshed Mirzayevich, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Kichik va o'rta biznes subyektlarini tadbirkorlik qobiliyatini baholashning ijtimoiy-iqtisodiy mexanizmlari...	1400
Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari valyuta operatsiyalarining me'yoriy-huquqiy asoslari	1404
Beknazarova Nilufar Tulkinovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda turizmning o'rni.....	1407
Gaybullayeva Gulbaxor Maxmudovna	
Tijorat banklarida raqamli transformatsiya jarayoni, undagi muammolar va ularni yechish yo'llari	1411
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna	
Oliy ta'lim muassasalarida strategik boshqaruv tizimining o'ziga xos xususiyatlari va natijalari.....	1417
Umarova Xilola Uktamovna	
Korxonalar faoliyatida marketing tadqiqotlaridan foydalanishning afzallik va kamchiliklari.....	1426
Ro'zmamatov Abbas Tolibjon o'g'li	
Temir yo'l transportida xizmat ko'rsatish samaradorligini oshirishda xorij mamlakatlarining tajribasi	1430
Raxmonov G'ayrat Ismatulloyevich	
Katta ma'lumotlar (BigData) davrida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishni tahlil qilish.....	1434
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Umarova Go'zal Sabirovna	
Investitsiya loyihalarini qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirishning ustuvor yo'nalishlari	1437
Isakov J. Ya.	
Temir yo'l transportida xizmat ko'rsatish jarayonini rivojlantirishning retseptiv tahlili.....	1444
Raxmonov G'ayrat Ismatulloyevich	
Цифровизация страховой сферы в Республике Узбекистан.....	1449
Шермаматова Ирода Ойбековна	

INVESTITSIYA LOYIHALARINI QO'LLAB- QUVVATLASH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI

Isakov J. Ya.
TDIU professori

Annotatsiya: Ushbu maqolada investitsiyalarni jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirishning afzalliklari hamda uni rivojlantirish istiqbollarini takomillashtirish haqida co'z boradi. Shuningdek, mamlakatimizda investitsiyalarni jalb qilishni rivojlantirish istiqbollaridagi mavjud muammolar hamda ularni bartaraf etish bo'yicha muallif yondashuvlari va takliflari keltirilgan.

Kalit so'zlar: investor, portfel investitsiya, qimmatli qog'ozlar, aksiya, korporativ qimmatli qog'ozlar, obligatsiyalar, moliya bozori, moliyalashtirish usullari.

Abstract: This article will discuss the advantages of improving the mechanism of state support for attracting investments, as well as improving the prospects for its development. The existing problems in the prospects for the development of investment attraction in our country, as well as the author's approaches and proposals for their elimination are also presented.

Key words: investor, portfolio investments, securities, stock market, corporate securities, bonds, financial market, financing methods.

Аннотация: В данной статье пойдет речь о преимуществах совершенствования механизма государственной поддержки привлечения инвестиций, а также об улучшении перспектив его развития. Также представлены существующие проблемы в перспективах развития привлечения инвестиций в нашей стране, а также авторские подходы и предложения по их устранению.

Ключевые слова: инвестор, портфельные инвестиции, ценные бумаги, фондовый рынок, корпоративные ценные бумаги, облигации, финансовый рынок, методы финансирования.

KIRISH

So'nggi yillarda mamlakatimizda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalar ishtirokidagi loyihalarni amalga oshirish, xorijiy investorlarni har tomonlama qo'llab-quvvatlash hamda investitsiyalar jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab quvvatlash mexanizmini takomillashtirish hukumatning eng muhim vazifalaridan birib bo'lib qolmoqda. Xususan, investitsiya loyihalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish davlat, korxonalar va tashkilotlar hamda butun iqtisodiyot tarmoqlarining muhim vazifalaridan biridir. Mamlakatimiz iqtisodiyotini rivojlantirish va barqarorligini ta'minlashda investitsiyalar, shu jumladan, xorijiy investitsiyalar beqiyos o'rin tutadi. Aytish mumkinki, investitsiyalar iqtisodiy o'sishni ta'minlash bilan birga kelgusida investitsiyalash manbalarini yaratish hamda yangi ish o'rinlarini tashkil qilish uchun ham xizmat qiladi. Shunday ekan ushbu masalaga jiddiy e'tibor qaratish naqadar muhim ekanligini mamlakatimiz Prezidenti Sh.Mirziyoyev ham o'z ma'ruzalarida alohida ta'kidlab o'tgan edilar: "... iqtisodiyot o'sishining yuqori sur'atlari va investitsiya resurslariga o'sib borayotgan talabni qanoatlantirish bir-biriga muvofiq emas"¹.

Xususan, investitsiya jarayonlarini rivojlantirish, ularni moliyaviy ta'minlashni hamda investitsiyalar jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab quvvatlash mexanizmlarini o'rganish dolzarb hisoblanadi.

¹ Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. // uza.uz. 16.01.2017.

MAVZUGA DOIR ADABIYOTLAR TAHLILI

Yuqorida keltirilgan ma'lumotlarga asoslangan holda, investitsiyalarni jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirishning borasida mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan ko'plab ilmiy izlanishlar olib borilgan hamda tadqiq etilgan. Xususan, Belgiyalik olim Xilbern Boys ning fikricha, "Katta iqtisodiy, mineral xomashyo va inson salohiyatiga ega bo'lgan O'zbekiston xorijiy sarmoyadorlarni, avvalo, mamlakatdagi barqaror siyosiy vaziyat bilan o'ziga jalb etadi. Ushbu mamlakatda tadbiriq etilayotgan barcha yangilanishlar respublikani yanada ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish va gullab-yashnashiga kafolat bo'ladi"².

Ya.S. Melkumov ishlab chiqarish va tadbirkorlikni rivojlantirishda foyda olish maqsadida investitsiyalarni moliyalashtirishda moliyaviy, mulkiy va intellektual qo'yimalardan samarali foydalanishni tahlil qilgan³. Muallif bu yerda investitsiyalarni daromad manbai sifatida o'rganib, investitsiya faoliyatining turlarini ko'rsatib bergan. Bu yerda bahsga sabab bo'layotgan holat investitsiya obyektlarining turlari. Bu haqda boshqa ilmiy ishlarimizda fikr yuritilgan.

S.V. Valdaysev va P.P. Vorobev tomonidan chop etilgan darslikda ijtimoiy sohani investitsiyalashda moliyalashtirish manbalari tahlil qilinadi. Ijtimoiy daromad olish jarayonlariga sarflangan pul mablag'lari kelajakda yanada yuqoriroq daromad yoki ijtimoiy samara topishdan iborat degan xulosaga kelinadi⁴. Bu yerda mualliflar investitsiyalarni ijtimoiy sohalarga yunaltirish bu real investitsiyalarga nisbatan kattaroq foyda keltirish manbai ekanligini uqtirmoqchi bo'layapti. To'g'ri, misol uchun ta'limga qilingan investitsiya xuddi shunga misol bo'la oladi.

V.Berens, P.Xavranekslarning fikricha, bozor iqtisodiyoti rivojlangan mamlakatlarda investitsion loyihalarning samaradorligini baholashga asoslangan, ularni o'zaro taqqoslay oladigan usullar keng qo'llaniladi. Mazkur va boshqalar o'z ilmiy asarlarida investitsiya loyihalari samaradorligini quyidagicha izohlaganlar: "Investitsiya loyihalarining samaradorligi - loyihaning uning ishtirokchilarini maqsadi va qiziqishlariga muvofiqligini ko'rsatib beruvchi kategoriya hisoblanadi". Shunga ko'ra, loyihaning samaradorligini butunligicha baholash, shuningdek loyihada qatnashuvchi har bir ishtirokchining samarasini aniqlash talab etiladi⁵.

Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida mintaqalarni kompleks rivojlantirish bo'yicha investitsiyalardan samarali foydalanish va investitsiya dasturlarini puxta ishlab chiqish yuzasidan tarkibiy islohotlar amalga oshirilmoqda. O'z navbatida mintaqalar o'rtasidagi ijtimoiy-tafovutni yumshatish, ular iqtisodiyotiga mahalliy tadbirkorlar mablag'lari, aholi jamg'armalari va chet el investitsiyalarini faol jalb qilish iqtisodiy siyosatining muhim yo'nalishi sifatida belgilangan⁶. Shu sababli mintaqalarda mavjud salohiyatlardan samarali foydalanish asosida mintaqalar iqtisodiyoti barqaror o'sishini ta'minlash, hududlar iqtisodiy salohiyatini hamda ishlab chiqarish va investitsiyalarni jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini aniqlash muhimdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda ilmiy abstraksiyalash, guruhlash, qiyoslash, retrospektiv va istiqbolli, empirik tahlil va boshqa usullardan foydalanildi. Maqolada qiyosiy taqqoslash usulida jahon amaliyotida va taraqqiy mamlakatlarda investitsiyalarni jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini mamlakatimizdagi mavjud asoslar bilan taqqoslab, tegishli xulosalar shakllantirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Buguni kunda Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasida belgilangan vazifalarni hayotga tatbiq etish, hududlarda, ayniqsa, mahallalarda ijtimoiy va ishlab chiqarish infratuzilmasini yanada rivojlantirish, shuningdek, aholining turmush darajasini oshirish hamda tadbirkorlar uchun qulay investitsiya muhitini yaratish yuzasidan jadal ishlar amalga oshirilmoqda.

Xususan, budjet tashkilotlarining budjetdan tashqari jamg'armalari hisobidan obyektlarni loyihalashtirish, qurish, rekonstruksiya qilish va jihozlash ishlarining manzilli ro'yxatlari Iqtisodiyot va moliya vazirligi bilan kelishilgan holda olib borilmoqda. Konsolidatsiyalashgan budjet mablag'lari va boshqa markazlashgan manbalar hisobidan moliyalashtirish manbai aniq bo'lmagan, loyiha (loyihaoldi) hujjatlari mavjud bo'lmagan (yoki loyiha

2 Xilbern Boys O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi. №3/2011 y. -19 b

3 Melkumov Ya.S. Инвестиций. Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2003. – С.8.

4 Инвестиции: Учебник /С.В.Валдайцев, П.П. Воробьев и др.; Под ред. В.В. Ковалева, В.В. Иванова, В.А. Лялина. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2003. С.17

5 Беренс В., Хавранек П., Руководство по подготовке промышленных технико-экономических исследований. М.: Интерэксперт, 1995. 343 с.

6 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026-yillarga mo'ljallangan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi" to'g'risidagi PF-60 sonli Farmoni.

hujjatlari parallel ravishda ishlab chiqilayotgan) hamda pudrat (loyiha) tashkilotlari tanlov (tender) o'tkazilmasdan tanlab olingan loyihalarga (obyektlarga) xarajatlar amalga oshirilmasligi belgilab qo'yilgan.

Mamlakat iqtisodiyotiga sarmoya kiritishning jozibadorligi va maqsadga muvofiqligini belgilaydigan va tavakkalchilik darajasini pasaytirishga yordam beradigan siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, moliyaviy, tashkiliy va huquqiy, tabiiy va boshqa shart-sharoitlar to'plami mamlakatda yaratilgan investitsiya muhitining rivojlanganligi qay darajada ekanligidan dalolat beradi. Yuqoridagi holatlarni e'tiborga olgan holda, Prezidentimiz tomonidan 2020-yil 28-dekabrda "O'zbekiston Respublikasining 2021–2023-yillarga mo'ljallangan Investitsiya dasturini amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risidagi" 4937-sonli qarori qabul qilindi.

1-jadval: 2023-yilda ijtimoiy va ishlab chiqarish infratuzilmasini rivojlantirishning asosiy parametrlari hamda 2024-2025 yillar uchun maqsadli mo'ljallar, mlrd. so'm⁷

№	Mablag'lardan foydalanish yo'nalishlari	2023–2025-yillar, reja	shu jumladan:		
			2023-yil reja	2024-yil	2025-yil
	Jami	55 833,0	15 520,0	18 424,5	21 888,6
I	Ijtimoiy sohalar	19 413,3	5 370,0	6 399,0	7 644,3
II	Muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari	4 690,1	1 300,0	1 547,5	1 842,6
III	Yo'l-transport infratuzilmasi	8 252,3	2 280,0	2 722,0	3 250,3
IV	Irrigatsiya va melioratsiya	4 167,0	1 200,0	1 380,0	1 587,0
V	Maxsus iqtisodiy zonalar, kichik sanoat zonalar, yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalar hamda yirik ishlab chiqarish loyihalarini tashqi muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari bilan ta'minlash	4 514,3	1300,0	1 495,0	1 719,3
VI	Hududiy, muhandislik-infratuzilma, shuningdek alohida muhim va toifalangan obyektlarni qurish hamda rekonstruksiya qilish	4 901,4	1 192,9	1 601,9	2 106,6
VII	Boshqa yo'nalishlar, shu jumladan:	6 501,7	1 900,0	2 155,5	2 446,3
1.	Yopiq qism	4 545,5	1 309,0	1 505,4	1 731,2
2.	Mudofaa va huquqni muhofaza qiluvchi organlar	1 956,2	591,0	650,1	715,1
VIII	Turizm obyektlari atrofidagi yer maydonlari, suv va yo'l infratuzilmalarini yaxshilash	972,3	280,0	322,0	370,3
IX	"Yangi O'zbekiston" massivlarida barpo etiladigan infratuzilma obyektlari uchun	2 420,6	697,1	801,6	921,9

Keltirilgan jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, mazkur yillar davomida mablag'lardan foydalanish yo'nalishlari bo'yicha jami rejaga asosan 55 833,0 mlrd. so'm ajratilishi rejalashtirilgan. Bunda asosiy o'rinni ijtimoiy sohalariga 19 413,3 mlrd. so'm, keyingi o'rinda yo'l-transport infratuzilmasi uchun 8 252,3 mlrd. so'm hamda hududiy, muhandislik-infratuzilma, shuningdek alohida muhim va toifalangan obyektlarni qurish hamda rekonstruksiya qilishga esa 4 901,4 mlrd. so'm ajratilishi ko'zda tutilmoqda. Bunda, tadbirkorlik infratuzilmasini rivojlantirish jamg'armalari va mahalliy budjetning qo'shimcha manbalari hisobidan kichik sanoat zonalar hamda yoshlar sanoat va tadbirkorlik zonalarini tashqi muhandislik-kommunikatsiya tarmoqlari bilan ta'minlash tadbirlariga yo'naltiriladigan 348,7 mlrd so'm hisobga olinmagan. Tahlillardan ko'rishimiz mumkinki mamlakatimizda ijtimoiy sohalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda, xususan, umumta'lim maktablari, ijod va ixtisoslashtirilgan maktablar, maktabgacha ta'lim tashkilotlari, sog'liqni saqlash va tibbiy-ijtimoiy muassasalar, oliy ta'lim muassasalari, sportni rivojlantirish obyektlari, madaniyat va san'at, ilm-fan va innovatsiya kabi yo'nalishlarni davlat tomonidan qo'llab quvvatlashga investitsiyalar kiritish mo'ljallanmoqda.

So'nggi yillarda investitsiyalarning o'sish sur'atlarini ko'radigan bo'lsak, 2019-yilgacha o'sib borgani va 138,1 foizga yetgani, 2020-yilda keskin tushgani – 95,6 foiz hamda hozirgi davrgacha yana o'sish tendensiyasiga ega bo'layotganini ko'rish mumkin – 100,9 foiz. (1-rasmga qarang)

⁷ <https://lex.uz/docs/6333021#6339727> O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 30.12.2022-yildagi PQ-465-sonli qarori asosida muallif tomonidan ishlab chiqildi.

1-rasm: Asosiy kapitalga investitsiyalar o'sish sur'atlari dinamikasi, foizda⁸

Asosiy kapitalga investitsiyalar – yangi asosiy fondlarni sotib olish va takror ishlab chiqarishga yo'naltirilgan xarajatlar majmuini bildiradi. So'nggi 6 yildagi asosiy kapitalga investitsiyalar hajmi dinamikasi shuni ko'rsatmoqdaki, u deyarli 4 marta ko'payib, o'sish tendensiyasiga ega bo'lmoqda.

Davlat budjeti hisobidan investitsiya faoliyatini amalga oshirishda ustuvor tarmoqlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning qisqarishi davlat investitsiya siyosatining e'tibori xususiy tuzilmalar: korxonalar, banklar va aholi zimmasiga ko'chishini shart qilib qo'yishi tabiiydir. Biroq, hozircha xususiy sektordagi investitsiya faoliyati subyektlari miqdori va soni ortganiga qaramay, ularning investitsiya faoliyatidagi o'rnini va mavqei davlatning iqtisodiyotdagi roli va o'rnini bosa olmayapti.

Iqtisodiyotni transformatsiyalash jarayonida investitsiya faoliyatini moliyalashtirish tizimining asta-sekin nodavlat sektori zimmasiga o'zgarishi o'z navbatida xususiy, jamoa, qo'shma korxonalarini tashkil qilish va rivojlantirish hamda investitsiya faoliyatini moliyalashtirish manbalarining tarkibiy tasnifiga ham katta ta'sir ko'rsatadi.

2-rasm: Mamlakatimiz iqtisodiyotiga jalb etilgan mablag'lar⁹

Keltirilgan ma'lumotlarga ko'ra, 2022-yilda asosiy kapitalga investitsiyalarning 59,1 foizi yoki 159,6 trln. so'mi jalb etilgan mablag'lar hisobidan moliyalashtirilgan bo'lsa, korxonalar, tashkilot va aholining o'z mablag'lari hisobidan 40,9 foiz yoki 110,3 trln. so'm moliyalashtirilgan. Jami investitsiyalar hajmida, markazlashgan moliyalashtirish manbalari hisobidan moliyalashtirilgan asosiy kapitalga investitsiyalarning ulushi, 2021-yilga nisbatan 3,8 foiz punktga kamayib, 15,4 foizni yoki 41,5 trln. so'mni tashkil etgan. Mos ravishda, markazlashmagan moliyalashtirish manbalari hisobidan 228,4 trln. so'm yoki jami investitsiyalarning 84,6 foiz investitsiyalari o'zlashtirilib, 2021-yilga nisbatan 3,8 foiz punktga ko'paygan.

O'zbekiston sharoitida esa davlatning investitsiya jarayoniga aralashuvi dolzarb va zarurat bo'lib qolaveradi. Biroq, davlatning investitsiya faoliyatidagi ishtiroki turli shaklda, masalan, investitsiyalashning markazlashmagan va xususiy moliyalashtirish manbalarini rivojlantirish va ular faoliyatini rag'batlantirish asosida amalga oshirilishi maqsadga muvofiq.

O'zbekiston yalpi ichki mahsuloti (YAIM) 2023-yilning 1-choragida 5,5 foizga o'sdi. Qo'shni mamlakatlarda YAIMning o'sish sur'atlari yanvar-mart oylarida o'tgan yilning dastlabki 3 oyiga nisbatan tezlashdi. Shunday qilib, Qozog'istonda iqtisodiyot 4,9 foizga, Qirg'izistonda 4,6 foizga o'sdi. Xitoyda YAIM o'sishi 4,5 foizni tashkil etdi. Rossiya Federatsiyasi Iqtisodiy rivojlanish vazirligining hisob-kitoblariga ko'ra, yanvar-fevral oylarida Rossiya yalpi ichki mahsuloti o'tgan yilning shu davriga nisbatan 3,2 foizga kamaydi, inflyatsiya sekinlashdi, yil boshidan beri narxlar 1,7 foizga oshganligini kuzatishimiz mumkin.

⁸ O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma'lumotlari

⁹ O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma'lumotlari

3-rasm: O'zbekiston Respublikasining 2023-yil birinchi choragidagi asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlari¹⁰

Yuqoridagi rasm ma'lumotlariga ko'ra 2023-yilning dastlabki 3 oyida O'zbekistonda inflyatsiya 2022 yilning yanvar-mart oylaridagi 2,9 foizdan 2,4 foizgacha pasaydi. Oziq-ovqat mahsulotlari narxi asosan 3,4 foiz (2022-yil yanvar-mart oylarida - 4,4 foiz), nooziq-ovqat mahsulotlari narxi 1,6 foiz (2,1 foiz), pullik xizmatlar narxi 1,6 foiz (1,5 foiz)ga o'sgan.

Asosiy kapitalga investitsiyalar hajmining o'sish sur'ati esa (2022-yil yanvar-mart oylariga nisbatan 26,3 foiz) 3,1 foizgacha sekinlashdi. O'sish budjet mablag'lari hisobidan investitsiya hajmining 2,1 barobarga sezilarli o'sishi, shuningdek, jalb etilgan xorijiy investitsiyalar va davlat kafolati ostida olingan kreditlar hajmining 22 foizga o'sishi bilan bog'liq. Markazlashtirilmagan investitsiyalar orasida to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarning 37 foizga o'sishi kuzatilmoqda. Umuman olganda, 1-chorak yakunlariga ko'ra, markazlashtirilgan investitsiyalar ulushi investitsiyalar umumiy hajmining 10 foiz, markazlashtirilmagan investitsiyalar ulushi – 90 foizni tashkil etgan.

Yanvar-mart oylarida iqtisodiyotning barcha tarmoqlarida o'sish kuzatildi, ammo 2022-yilning 1-choragiga nisbatan sanoat, qurilish va xizmat ko'rsatish sohalarida o'sish sur'atlari sekinlashdi.

2023-yilning dastlabki uch oyida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish 4,1foizga oshdi (2022-yil yanvar-mart oylarida – 5,7 foiz). Eng katta o'sish elektr energiyasi, gaz ta'minoti, bug' va havoni tozalash tarmog'ida-5,4 foiz qayd etildi. Ko'rib chiqilayotgan davrda mahsulot ishlab chiqarish hajmi 4,3 foizga oshdi. Tog'-kon sanoatida o'sish sur'ati 2022-yil yanvar-mart oylariga nisbatan 2 foizgacha tezlashdi (0,8 foiz). Iste'mol tovarlari ishlab chiqarishning o'sishi 2022-yilning 1-choragida 24 foizdan 2023-yilning birinchi 3 oyida 5,1 foizgacha sekinlashdi.

Umuman olganda, salbiy ta'sir ko'rsatgan ko'plab tashqi va ichki muammolarga qaramay, O'zbekiston iqtisodiyoti 2023-yilning 1-choragida barqarorlikni namoyish etdi va yuqori o'sish sur'atlari saqlab qolindi.

Jahon iqtisodiyoti rivojlanishi sharoitida tijorat banklari faoliyatini yanada takomillashtirish, jumladan, mijozlarning kredit va investitsiyaga bo'lgan talabini qondirish, aktivlarni kredit va operatsion risklardan himoya qilish zaruriy shartlardan bo'lib hisoblanmoqda. Bugungi kunda tijorat banklari faoliyatining barqarorligini ta'minlash, bu borada banklarning investitsiya portfelini samarali boshqarish tijorat banklarining muhim vazifalaridan biri bo'lib bormoqda. Jahon hamjamiyatida o'z o'rniga ega bo'lgan "Banks around the World" va "S&P Global Market Intelligence" nashrlarining hisobotlariga ko'ra quyidagi fikrlar keltirib o'tilgan, "Tijorat banklarining investitsiya portfelni boshqarish tijorat bankining muayyan sharoitlariga to'g'ridan to'g'ri qo'llashdan kelib chiqadi. Investitsiya portfelni boshqarish deganda daromad yoki foyda, likvidlilik va xavfsizlik, hamda investitsiyalarni yo'naltirishning maqbul kombinatsiyasini izlash uchun bank aktivlari va majburiyatlarini oqilona boshqarish tushuniladi".

10 <https://review.uz/post/infografika-2023-yil-1-choragida-ozbekiston-iqtisodiyotining-rivojlanishi>

Yaqinda Jahon banki ham O'zbekiston iqtisodiyoti o'sishi bo'yicha o'z kutilmalarini 5,3 foizga, XVF esa 5,2 foizga oshirdi. Iqtisodiy tadqiqotlar va islohotlar markazi esa birinchi yarim yillikda iqtisodiy o'sish yanada ishonchli 5,65 foiz bo'lishini kutmoqda. Shulardan kelib chiqsak, O'zbekiston iqtisodiyoti va uning rivojlanish istiqbollari juda jozibali ko'rinishga ega, bu esa investorlarning mamlakatimizga qiziqishini yanada oshirmoqda.

Davlatimiz rahbari II Toshkent xalqaro investitsiya forumigi nutqida O'zbekiston bilan hamkorlikni kengaytirish borasidagi yangi imkoniyatlarga to'xtalib o'tdi.

Birinchi, "yashil iqtisodiyot". Mamlakatimizda jahonning eng nufuzli kompaniyalari quyosh va shamol elektr stansiyalari loyihalarini amalga oshirmoqda. Shu yilning o'zida 2 ming megavatt dan ziyod, keyingi yilda esa, 8 ming Megavattli quvvatlar ishga tushadi.

"Yashil iqtisodiyot" sanoatning yangi yo'nalishlariga ham turtki bermoqda. Bu – investorlar uchun 8 milliard dollarlik imkoniyat, degani.

Ikkinchi yo'nalish, davlat-xususiy sheriklik. Islohotlar natijasida, oldinlari "yopiq" bo'lgan tarmoqlarga xususiy investitsiyalar faol kirib kelmoqda. Masalan, avval 100 foiz davlat tarmog'i hisoblangan aviatsiya sohasida xususiy sektorga keng yo'l ochildi. Shu bilan birga, tez o'sib kelayotgan axborot texnologiyalari, turizm, ta'lim, tibbiyot kabi sohalarda O'zbekiston mintaqaviy xabga aylanib bormoqda.

Umuman, bu yil davlat-xususiy sheriklikni joriy qilish bo'yicha 14 milliard dollarlik alohida dasturlar ishlab chiqilgan. Ular davlat uchun muhim bo'lgan transport, kommunal va suv xo'jaligi, sog'liqni saqlash kabi tarmoqlarni qamrab olgan.

Uchinchi yo'nalish, davlat mulkini xususiylashtirish. Joriy yilda bu bo'yicha "1 ming, 1 ming, 40" dasturi qabul qilindi. Ya'ni, mingta korxonadagi davlat ulushlari hamda yana mingta davlatga tegishli ko'chmas mulk obyektlari ochiq auksion savdolariga chiqariladi, 40 ta strategik korxonaga "IPO"ga olib chiqiladi.

To'rtinchi yo'nalish, industrial rivojlanish. Bugungi kunda O'zbekiston to'qimachilik, charm-poyabzal, qurilish materiallari, elektr texnikasi, mashinasozlik tarmoqlarida yetarli xomashyo va malakali kadrlarga ega. Bu sohalarda ishlab chiqarish va eksportni 2 barobar oshirish uchun yetarli imkoniyatlar bor. Buning uchun yirik brendlar bilan hamkorlik, tashqi bozorlarga chiqish, innovatsiya va zamonaviy texnologiyalar kerak.

Beshinchi yo'nalish, qo'shni davlatlar bilan hamkorlik. Hozirda qo'shma investitsiya fondlari tashkil qilinib, sanoat, energetika, transport va suv xo'jaligi sohalarida yirik mintaqaviy loyihalar amalga oshirilmoqda. Mamlakatlarimiz iqtisodiyoti bir-birini to'ldirishini inobatga olib, sanoat va agro kooperatsiyalarini davom ettirish zarur.

Prezidentimiz O'zbekiston investorlar uchun huquqiy kafolat, alohida texnopark va sanoat zonalari, qo'shimcha imtiyozlar berishga tayyorligini bildirdi.

Bu esa xorijiy investorlarning investitsiyaviy hamkorlik borasida ishonchli sherik bo'lmish O'zbekistonga qiziqishi izchil ortib borayotganini yaqqol namoyon etadi.

XULOSA VA TAKDIQLAR

Investitsiya faoliyatni rag'batlantirish va investitsiyalar jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning yangi mexanizmini joriy etishda hududiy loyiha guruhlarini shakllantirishni jadallashtirish hamda ularning tuman va shahar hokimlarining tadbirkorlikni rivojlantirish, bandlik va kambag'allikni qisqartirish bo'yicha har bir mahallada faoliyat yuritayotgan yordamchilari bilan yaqin hamkorligini yo'lga qo'yish ishlari amalga oshirilmoqda.

Ammo masalaning ikkinchi tomoni, ya'ni aksariyat investitsiyalar jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashda muvaffaqiyatsizlikka uchrash holatlari kuzatilmoqda. Investitsiya loyihasining ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan to'liq asoslanmaganligi yoki moliyalashtirish samaradorligi amaliy baholanib, tahlil jarayonlari to'liq amalga oshirilmayotganligi buning asosiy sabablari sifatida qarash mumkin.

Mamlakatimizda biznes va investitsiyalar yo'lidagi turli to'siqlar olib tashlanib, ochiq va qat'iy siyosat olib borilmoqda. Bu esa mamlakatimizning Jahon banki, Osiyo taraqqiyot banki, Islom taraqqiyot banki, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki, Osiyo infratuzilma investitsiyalari banki kabi yirik xalqaro moliya institutlari va tashkilotlari bilan yaqin hamkorlikni yo'lga qo'yishida hamda investitsiyalar jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini rivojlantirishda muhim omil bo'lmoqda. Olib borilayotgan faol tashqi siyosat natijasida respublikamizga investitsiya kiritayotgan mamlakatlar geografiyasi ham kengaymoqda.

Respublikamizda investitsiyalar jalb qilishni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish masalasini yangidan amalga oshirilayotgan loyiha jarayonlarida bevosita ishtirok etish, loyihalarni kompleks baholash standartlarni ishlab chiqishni davom ettirish maqsadga muvofiq.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasining 2019-yil 25-dekabrda O'PQ-598-son "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida"gi Qonuni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026-yillarga mo'ljallangan "Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi" to'g'risidagi PF-60 sonli Farmoni.
3. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. // uza.uz. 16.01.2017.
4. Xilbern Boys O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi. №3/2011-y. -19 b
5. Мелкумов Я.С. Инвестиций. Учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2003. – С.8.
6. Инвестиции: Учебник /С.В.Валдайцев, П.П. Воробьев и др.; Под ред. В.В. Ковалева, В.В. Иванова, В.А. Лялина. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2003. С.17.
7. Беренс В., Хавранек П., Руководство по подготовке промышленных технико-экономических исследований. М.: Интерэксперт, 1995. 343 с.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Jtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

